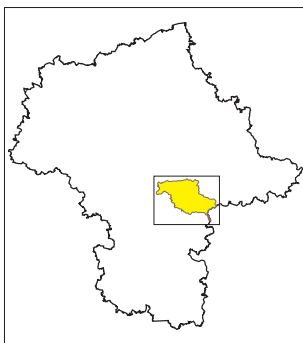

2.9. Zlewnia Świdra

Świder jest prawobrzeżnym dopływem Wisły, do której uchodzi na 492 km. Całkowita długość rzeki wynosi 89,1 km, zaś powierzchnia zlewni wynosi 1 149,8 km².

Początkiem Świdra są dwa równorzędne ciek wypływające z utworów plejstocentrycznych Wysoczyzny Siedleckiej. Za źródłowy przyjęto ciek południowy. Na długości około 15,2 km znajduje się on poza granicą województwa mazowieckiego.

W zlewni przeważają piaski polodowcowe i gliny zwałowe. Wody rzeki wykorzystywane są dla potrzeb hodowli ryb oraz do celów rekreacyjnych. Ważniejsze dopływy Świdra to: Rydnia, Sienniczanka, Struga i Mienia. W obrębie zlew-

ni znajduje się wiele wartości przyrodniczych, dzięki którym tereny te posiadają duże walory turystyczne.

Bezpośrednim źródłem zanieczyszczeń wód rzeki Świder jest miasto Stoczek Łukowski położony poza granicą województwa mazowieckiego. Zakłady położone na terenie naszego województwa odprowadzające ścieki bezpośrednio do Świdra nie stwarzają większego zagrożenia dla wód rzeki.

Głównym źródłem zanieczyszczenia rzeki są oczyszczone ścieki z Mińska Mazowieckiego odprowadzane do rzeki przez dopływ – rzekę Mienię. Pomimo oczyszczania biologicznego, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Mińsku Mazowieckim prawie zawsze odprowadza ścieki o ponadnormatywnym stężeniu azotu i fosforu ogólnego oraz częstych ponadnormatywnych stężeniach BZT₅ i CHZT-Cr. Podstawowe informacje o ściekach odprowadzanych przez zakłady zlokalizowane w zlewni Świdra przedstawiono w tabeli 40. Lokalizację punktowych źródeł zanieczyszczenia wód przedstawia mapa 23.

Mapa 23. Zlewnia Świdra

Tabela 40. Podstawowe informacje o ściekach odprowadzanych przez zakłady zlokalizowane w zlewni Świdra

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
1.	Gospodarstwo Gruntów Marginalnych i Mieszkaniowych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Warszawie Spółdzielnia Mieszkaniowa w Seroczynie	siedlecki Wodynie Seroczyn	biologiczna	100,0	19,6	7,1	rów melioracyjny - Świder
2.	Urząd Gminy Parysów oczyszczalnia dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum	garwoliński Parysów Parysów	biologiczna	100,0	50,0	10,0	kanal Parysowski - Rydnia - Świder
3.	Huta Szkła CZECHY S.A. w Trąbkach	garwoliński Pilawa Trąbki	biologiczna	308,0	318,0	154,7	kanal Parysowski - Rydnia - Świder
4.	Urząd Gminy w Siennicy, Oczyszczalnia Gminna	miński Siennica Siennica	biologiczna	242,0	158,3	57,8	Sienniczanka - Świder
5.	Zespół Szkół w Kołbieli	otwocki Kołbiel Kołbiel	biologiczna	41,4	10,3	3,8	rów melioracyjny - Świder
6.	Wojskowy Ośrodek Farmacji i Technik Medycznych w Celestynowie	otwocki Celestynów Celestynów	biologiczna	130,0	98,2	35,8	rów melioracyjny - Antonina - Świder
7.	Zajazd TIREST w Grębiszowie	miński Mińsk Mazowiecki Grębiszew	biologiczna	32,0	9,0	3,3	oczka wodne - Świder
8.	Urząd Gminy Wiązowna oczyszczalnia w Radiówku	otwocki Wiązowna Radiówek	biologiczna	36,0	20,0	7,3	rów melioracyjny - Świder
9.	Dom Pomocy Społecznej w Mieni	miński Ceglów Mienia	biologiczna	21,0	19,0	6,9	rów melioracyjny - Mienia
10.	Urząd Gminy w Ceglówie, oczyszczalnia gminna	miński Ceglów Ceglów	biologiczna	285,0	65,3	23,8	rów melioracyjny - Mienia
11.	Dom Pomocy Społecznej św. Józefa w Mieni	miński Ceglów Mienia	biologiczna	100,0	66,0	24,0	Mienia
12.	„MESSA” Ośrodek Hodowli Zarodowej Sp. z o.o. w Mieni	miński Ceglów Mienia	biologiczna	44,0	47,0	4,2	Mienia
13.	Urząd Gminy w Mińsku Mazowieckim oczyszczalnia osiedlowa w Janowie	miński Mińsk Mazowiecki Janów	biologiczna	36,0	40,0	14,6	Srebrna - Mienia
14.	„Gorzelnia Janów” s.c. w Janowie	miński Mińsk Mazowiecki Janów	mechaniczna	bd	40,0	8,6	Wiśniówka - Srebrna - Mienia
15.	Jednostka Wojskowa Nr 1131 w Barczącej	miński Mińsk Mazowiecki Barcząca	biologiczna	185,0	110,0	bd	rów melioracyjny - Mienia

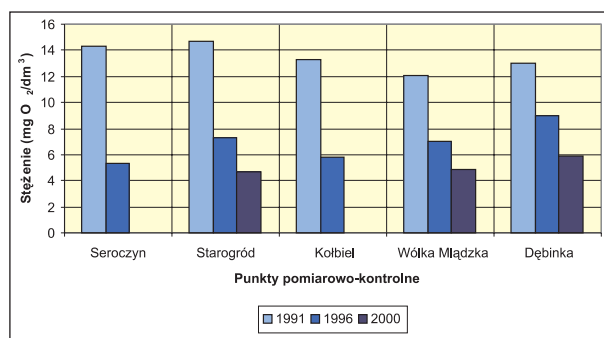
Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towność (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
16.	Klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych w Osinach Nowych	miński Mińsk Mazowiecki Osiny Nowe	biologiczna	5,0	5,0	1,8	ziemia
17.	Urząd Gminy w Mińsku Mazowieckim Szkoła Podstawowa w Niedziałce	miński Mińsk Mazowiecki Niedziałka	biologiczna	11,7	12,0	2,4	rów melioracyjny - Srebrna
18.	Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Mińsku Mazowieckim	miński Mińsk Mazowiecki Królewiec	biologiczna	20,0	16,2	5,9	rów melioracyjny - Mienia
19.	Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Mińsk Mazowiecki” S.A. w Mińsku Mazowieckim	miński Mińsk Mazowiecki Mińsk Mazowiecki	mechaniczno- chemiczna	69,7	40,2	14,7	Srebrna - Mienia - Świder
20.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim	miński Mińsk Mazowiecki Mińsk Mazowiecki	biologiczna	10 500,0	7 194,5	2 626,0	Srebrna - Mienia
21.	Fabryka Wyrobów Metalowych w Mińsku Mazowieckim	miński Mińsk Mazowiecki Stojadła	biologiczna	33,0	24,7	9,0	rów melioracyjny - Mienia
22.	BLISTER BOX Sp. z o.o. w Dębem Wielkim	miński Dębe Wielkie Dębe Wielkie	biologiczna	59,4	7,4	1,4	rów melioracyjny - Mienia
23.	Zakłady Przetwórstwa Mięsnego „PECUS” Zielokna Oddział Dębe Wielkie	miński Dębe Wielkie Aleksandrówka	biologiczna	28,3	20,0	8,9	rów melioracyjny - Mienia

bd – brak danych

Wyniki badań przedstawione w tabeli 41 i na wykresie 25 świadczą o tym, że do ujścia Mieni pod względem wskaźników fizyko-chemicznych, rzeka została zakwalifikowana do III, a na znacznym odcinku nawet do II klasy czystości (wykres 26). Pozaklasowy charakter wody stwierdzono tylko sporadycznie. Dotyczyło to stanu sanitarnego.

Poniżej dopływu Mieni stwierdzono przekroczenia w zawartości azotu azotynowego i fosforu ogólnego oraz pozaklasowe miano coli występujące w 60% pobranych w tym przekroju prób.

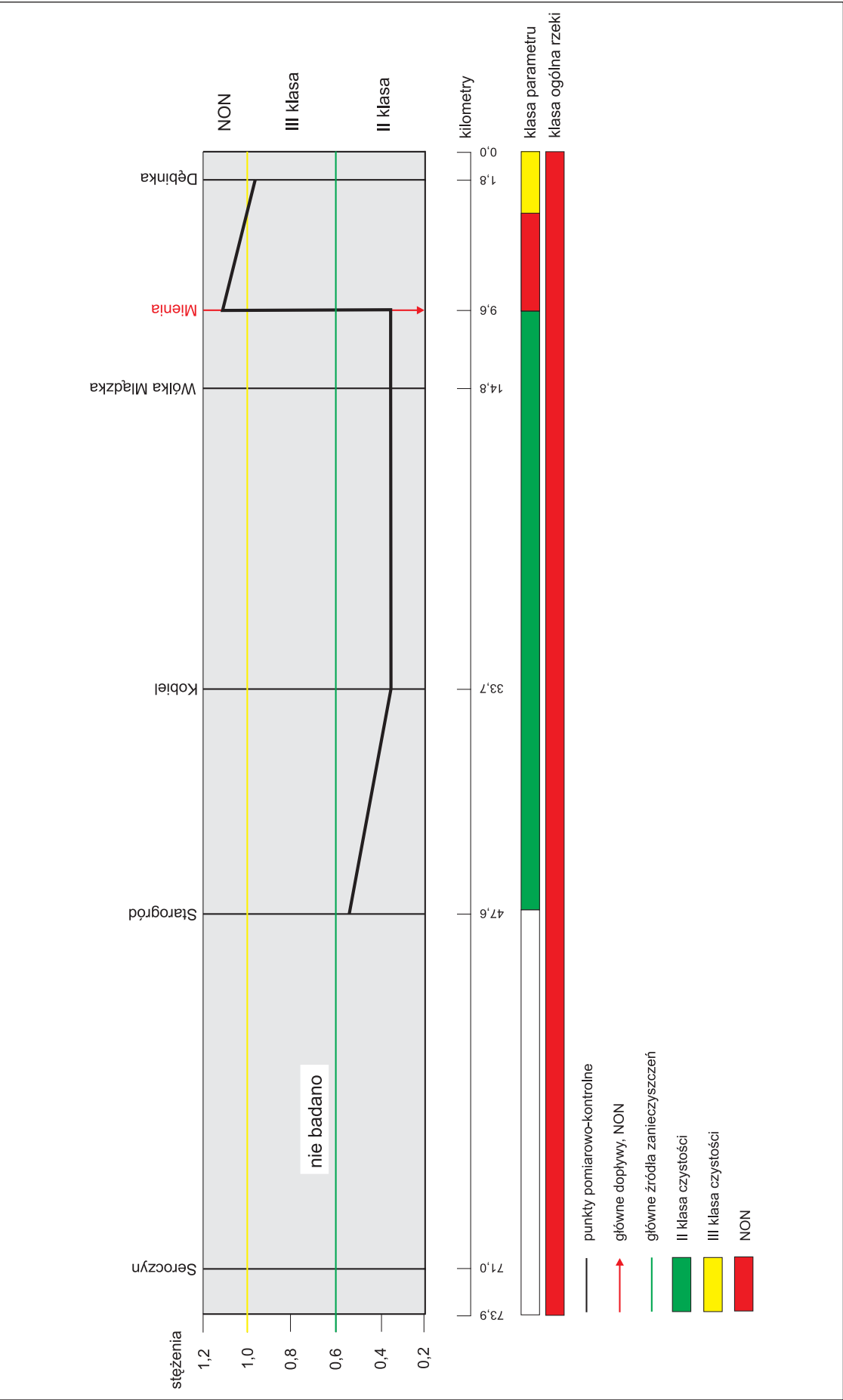
Podobne tendencje utrzymują się w rzece od 1980 roku (rozpoczęto wtedy jej monitorowanie). Świder jest na całej długości zanieczyszczony bakteriologicznie, a parametry biogenne o pozaklasowym charakterze występują tylko sporadycznie. W latach wcześniejszych wartości ekstremalne notowano jednak w wyższych stężeniach, co powodowało, że rzekę zaliczano do pozaklasowych. Zmniejszyły się natomiast już w pierwszej połowie lat 90. stężenia BZT₅ (wykres 25). Od początków badań zawsze stwierdzano po-

Wykres 25. Stężenia charakterystyczne BZT₅ w Świdrze

gorszenie się jakości wody po dopływie Mieni, przed ujściem rzeki do Wisły.

Głównym źródłem zanieczyszczenia **Mieni** jest rzeka Srebrna – bezpośredni odbiornik ścieków z Mińska Mazowieckiego. Rzeka nie odpowiada normom na całej

długości. Najwyższe i najczęstsze przekroczenia notowane są w rzece po przyjęciu rzeki Srebrnej. Parametry biogenne: azot azotynowy, fosforany i fosfor ogólny znacznie przekraczają normy ustalone dla III klasy czystości a w ponadnormatywnych stężeniach występują w ponad

50% pobranych prób. Prawie każdorazowo występuje również pozaklasowe miano coli. Przed ujściem do Świdra woda nieznacznie poprawia się lecz wymienione wcześniej parametry są w dalszym ciągu pozaklasowe, znacznie przekraczając próg III klasy czystości.

Tabela 41. Zmiany stężeń charakterystycznych wybranych parametrów w zlewni rzeki Świder w latach 1980–2001

Rzeka	Rok	Świder					Mienia
Parametr		Punkty pomiarowo-kontrolne					
		Seroczyn	Starogród	Koźbiel	Wólka Mładzka	Dębinka	przed ujściem do Świdra
BZT ₅ (mg O ₂ /dm ³)	1980	8,4	-	7,9-	8,9	11,0	8,9
	1986	7,5	13,8	15,5	12,2	14,0	12,8
	1991	14,3	14,7	13,3	12,1	13,0	-
	1996	5,3	7,3	5,8	7,0	9,0	-
	2001	-	4,7	-	4,9	5,9	8,2
Azot azotynowy (mg N-NO ₂ /dm ³)	1980	-	-	-	-	-	-
	1986	0,06	0,05	0,02	0,02	0,05	0,11
	1991	0,05	0,06	0,05	0,003	0,06	-
	1996	0,08	0,07	0,05	0,03	0,06	-
	2001	-	0,03	--	0,03	0,05	0,18
Fosfor ogólny (mg P/dm ³)	1980	-	-	-	-	-	-
	1986	-	-	-	-	-	-
	1991	-	-	-	-	-	-
	1996	0,35	0,59	0,59	0,52	0,60	-
	2001	-	0,32	-	0,24	0,58	1,08
Fosforany (mg PO ₄ /dm ³)	1980	0,6	-	0,6	-	-	0,92
	1986	0,6	0,4	0,3	0,4	0,8	4,08
	1991	0,7	0,7	0,6	0,2	0,9	-
	1996	0,8	0,7	0,6	0,4	0,8	-
	2001	-	0,4	-	0,4	0,9	2,35
Zawiesina (mg /dm ³)	1980	14,0	-	25,0	24,0	26,0	26,0
	1986	19,0	30,5	22,5	25,0	28,0	31,5
	1991	21,0	25,5	18,5	17,0	23,0	-
	1996	12,0	14,0	12,0	12,0	14,0	-
	2001	-	10,0	-	11,0	10,0	12,0
Miano coli	1980	-	-	-	-	-	-
	1986	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,0001
	1991	0,0004	0,0004	0,0004	0,0004	0,0004	-
	1996	0,0004	0,0004	0,0004	0,0004	0,0004	-
	2001	-	-	0,0004	0,0004	0,001	0,0004
Klasa wody w punkcie	1980	non	non	non	non	non	non
	1986	non	non	non	non	non	non
	1991	non	non	non	non	non	non
	1996	non	non	non	non	non	non
	2001	-	non	-	non	non	non

– brak danych,
kolorem czerwonym zaznaczono wartości pozaklasowe